

## **Ekonomiutskottet**

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar**

**Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av regeringens proposition (RP 54/2019 rd) med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar**

### **INLEDNING**

#### ***Remiss***

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar (RP 54/2019 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och lagutskottet för utlåtande.

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av regeringens proposition (RP 54/2019 rd) med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar (RP 10/2020 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och lagutskottet för utlåtande.

#### ***Utlåtanden***

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 12/2019 rd
- grundlagsutskottet GrUU 9/2020 rd
- lagutskottet LaUU 4/2020 rd

#### ***Sakkunniga***

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Sofia Aspelund, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Sari Alho, arbets- och näringsministeriet
- överdomare Jussi Karttunen, marknadsdomstolen
- jurist Anu Kettunen, Finansinspektionen
- biträdande dataombudsman Anu Talus, dataombudsmannens byrå

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

- datasäkerhetsexpert, jurist Sanna Sahlman, Transport- och kommunikationsverket
- specialsakkunnig Anu Santaharju, Transport- och kommunikationsverket
- gruppchef Paula Hannula, Konkurrens- och konsumentverket
- expert Sanna-Maria Bertell, Finlands näringsliv rf
- ledande expert Janne Koivisto, Finsk Handel rf
- intressebevakningsexpert Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- expert Karoliina Katila, Företagarna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet.

Inget yttrande av

- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

## PROPOSITIONERNA

### *RP 54/2019 rd*

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en lag om vissa befogenheter för konsument-skyddsmyndigheterna. Dessutom ändras lagen om Konkurrens- och konsumentverket, lagen om rättegång i marknadsdomstolen, lagen om Finansinspektionen, lagen om verkställighet av böter, lagen om domstolsavgifter, konsumentskyddslagen, lagen om bostadsköp, lagen om indrivning av fordringar, betaltjänstlagen, räntelagen, lagen om kombinerade resetjänster, lagen om tillhandahållande av tjänster, lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, lagen om transport-service samt lagen om betalningsinstitut.

Propositionens huvudsakliga syfte är att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen. En central del av den utgörs av de behöriga myndigheternas minimibefogenheter. Genomförandet av förordningen förutsätter i praktiken att det utfärdas bestämmelser om konsumentskyddsmyndigheternas befogenheter som komplement till samarbetsförordningen.

Lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ska innehålla bestämmelser bland annat om den i förordningen angivna rätten att få information och utföra inspektioner, rätten att göra testköp samt rätten att i exceptionella fall bestämma att till exempel innehållet på en webbplats ska avlägsnas samt att i sista hand ta bort en webbplats eller bestämma att domännamnet ska raderas ur domännamnsregistret. Den föreslagna regleringen kommer att komplettera existerande reglering när det gäller befogenheterna för de behöriga myndigheter som svarar för genomförandet av samarbetsförordningen.

Samarbetsförordningen tillämpas endast på gränsöverskridande överträdelser i medlemsstaterna av de unionsrättsakter som räknas upp i en bilaga till förordningen, men enligt förslaget ska konsumentombudsmannen ha de befogenheter som anges i samarbetsförordningen också i andra ärenden där denne utövar tillsyn. Konsumentombudsmannens verksamhet ska beroende på natio-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

nella behov effektiviseras också så att en näringsidkare som är missnöjd med ett beslut om förbud som konsumentombudsmannen meddelat ska föra ärendet till marknadsdomstolen, och förbudet ska inte längre förfalla enbart på den grund att näringsidkaren motsätter sig det.

I propositionen föreslås det dessutom rätt för konsumentombudsmannen att ansöka om påförande av påföljdsavgift för brott mot vissa i lagen specificerade konsumentskyddsbestämmelser. Utgångspunkten för konsumentombudsmannens tillsynsarbete ska dock också i fortsättningen vara förhandlingsförfarande. Till den del regleringen av påföljdsavgift föreslås omfatta sådana bestämmelser vars efterlevnad övervakas gemensamt av konsumentombudsmannen och Finansinspektionen, ska också Finansinspektionen ha rätt att påföra påföljdsavgifter. Den påföljdsavgift som påförs en näringsidkare får enligt huvudregeln utgöra högst fyra procent av dennes omsättning under året före överträdelsen.

Genom propositionen genomförs också regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering, enligt vilket iakttagandet av konsumentskyddslagstiftningen effektiviseras genom en reform av bestämmelserna om konsumentmyndigheternas befogenheter.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 17 januari 2020, då samarbetsförordningen börjar tillämpas.

### *RP 10/2020 rd*

Regeringen föreslår en komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar (RP 54/2019 rd). Riksdagens grundlagsutskott har avgett ett utlåtande (GrUU 12/2019 rd) om propositionen. I utlåtandet förutsätter utskottet att de i propositionen avsedda ärenden som gäller påföljdsavgift ska behandlas i marknadsdomstolen i förvaltningsprocessuell ordning. En sådan ändring i propositionens tredje lagförslag är en förutsättning för att propositionen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Grundlagsutskottet har likaså förutsatt att sökande av ändring i ovan avsedda påföljdsavgiftsärenden vid marknadsdomstolen ska styras till högsta förvaltningsdomstolen, med avvikelse från det som föreslagits i propositionen. Det ska gå att söka ändring utan något förfarande för besvärstillstånd. Också dessa ändringar är en förutsättning för att propositionen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Syftet med kompletteringen är att i den ursprungliga propositionen göra de ändringar som riksdagens grundlagsutskott har förutsatt, till den del som ändringarna avser behandlingsordningen för ärenden som gäller påföljdsavgift. Samtidigt föreslås det vissa andra preciseringar av bestämmelserna i den ursprungliga propositionen. Avsikten är att de andra ändringar som grundlagsutskottet förutsatte i den ursprungliga propositionen än de som gäller behandlingsordningen för ärenden som gäller påföljdsavgift ska genomföras i samband med behandlingen av den ursprungliga propositionen.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

Lagarna avses träda i kraft samtidigt som de lagar som föreslås i den proposition som kompletteras.

### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

#### *Förslagens bakgrund och syfte*

Bakgrunden till de lagförslag som ingår i propositionerna RP 54/2019 rd och RP 10/2020 rd är EU:s förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan konsumentmyndigheter (Europaparlamentets och rådets förordning om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004, nedan *samarbetsförordningen* eller *förordningen*).

Genom förordningen infördes samarbetsformer och mekanismer som syftar till att modernisera och effektivisera genomförandet av EU:s konsumentlagstiftning. Ett effektivt och tillräckligt enhetligt konsumentskydd och genomförandet av skyddet är en central del av den inre marknaden, både ur konsumenternas och företagens synvinkel. Betydelsen av konsumentmyndigheternas samarbete och harmoniseringen av regleringen accentueras ytterligare genom digitaliseringen och den gränsöverskridande näthandeln.

Propositionens huvudsakliga syfte är att genomföra samarbetsförordningen, som i praktiken förutsätter kompletterande bestämmelser om konsumentmyndigheternas befogenheter. Samarbetsförordningen tillämpas på gränsöverskridande överträdelser i medlemsstaterna, dock endast på överträdelser mot de EU-rättsakter som räknas upp i bilagan till förordningen. Det har dock ansetts ändamålsenligt att ge konsumentombudsmannen befogenheter enligt samarbetsförordningen också i andra ärenden som hör till dess tillsyn. Det kan såväl ur konsumenternas som ur företagens synvinkel anses motiverat med tanke på konsumentskyddets effektivitet och en enhetlig verksamhetsmiljö.

Ekonomiutskottet anser att den föreslagna regleringen till sina utgångspunkter är motiverad och tillstyrker den, men med följande motiveringar och de ändringar som föreslås i detaljmotiveringen.

#### *De viktigaste förslagen*

Lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ska innehålla bestämmelser bland annat om den i förordningen angivna rätten att få information och utföra inspektioner, rätten att göra testköp samt rätten att i exceptionella fall bestämma att till exempel innehållet på en webbplats ska avlägsnas eller att en webbplats i sista hand ska tas bort eller bestämma att domännamnet ska raderas ur domännamnsregistret. Regleringen kompletterar den gällande regleringen om befogenheter för de behöriga myndigheter som svarar för genomförandet av samarbetsförordningen.

Konsumentombudsmannen har enligt förslaget befogenheter enligt samarbetsförordningen också i andra ärenden som hör till dess tillsyn. Konsumentombudsmannens verksamhet ska beroen-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

de på nationella behov effektiviseras också så att en näringsidkare som är missnöjd med ett beslut om förbud som konsumentombudsmannen meddelat ska föra ärendet till marknadsdomstolen, och förbudet ska inte längre förfalla enbart på den grund att näringsidkaren motsätter sig det. Bestämmelserna om förbud skulle därmed ligga mer i linje med bestämmelserna om förbudsförfarande hos vissa specialmyndigheter som utövar behörighet parallellt med konsumentombudsmannen, såsom Finansinspektionen och Transport- och kommunikationsverket.

I konsumentombudsmannens nuvarande metodarsenal saknas möjligheten att påföra en direkt ekonomisk påföljd för brott mot lagstiftningen. För att effektivisera tillsynen föreslås det att konsumentombudsmannen ska ha rätt att göra en framställan om påförande av påföljdsavgift för en näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar vissa i lagen specificerade konsumentskyddsbestämmelser. Utgångspunkten för konsumentombudsmannens tillsynsarbete ska dock också i fortsättningen vara förhandlingsförfarande. Till den del regleringen av påföljdsavgift föreslås omfatta sådana bestämmelser vars efterlevnad övervakas gemensamt av konsumentombudsmannen och Finansinspektionen, ska också Finansinspektionen ha rätt att påföra påföljdsavgifter.

Ekonomiutskottet anser att de föreslagna befogenheterna och regleringslösningarna till centrala delar är motiverade och behövliga både för att säkerställa ett effektivt genomförande av EU-lagstiftningen och för att effektivisera de nationella konsumentskyddsmyndigheternas verksamhet. I samband med riksdagsbehandlingen av den nu aktuella regleringen har det dock framkommit problematiska punkter i förslagen, särskilt i anslutning till vissa regleringslösningars grundlagsenlighet (GrUU 12/2019 rd — RP 54/2019 rd). En del av dessa har förutsatt att en kompletterande proposition lämnas (RP 10/2020 rd), och frågor som gäller dem har till de viktigaste delarna bedömts i lagutskottets utlåtande (LaUU 4/2020 rd — RP 54/2019 rd — RP 10/2020 rd). Grundlagsutskottet har i ett separat utlåtande också bedömt den kompletterande propositionen (GrUU 9/2020 rd — RP 10/2020 rd). Också ekonomiutskottets granskning och ändringsförslag gäller till centrala delar dessa frågor.

### *Rätt att få uppgifter*

Den behöriga myndigheten har enligt 6 § 1 mom. i lagförslag 1 trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av en näringsidkare som är föremål för en tillsynsåtgärd få de uppgifter som behövs för att utreda ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Med stöd av 4 § i det lagförslaget har konsumentombudsmannen samma rätt att få information också när det är fråga om andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som gäller tillsynen över efterlevnaden av lagstiftning som stiftats för att skydda konsumenter. Grundlagsutskottet granskade i sitt utlåtande (GrUU 12/2019 rd — RP 54/2019 rd) frågan med tanke på det skydd för privatlivet och personuppgifter som tryggas i 10 § i grundlagen.

På grund av företrädet för EU:s sekundärrätt såg grundlagsutskottet det som uppenbart att en korrekt tillämpning av rättigheterna till information enligt samarbetsförordningen måste betraktas som nödvändig i överensstämmelse med grundlagsutskottets vedertagna praxis. Eftersom avsikten emellertid är att lagförslaget i större utsträckning än förordningen ska omfatta rättigheterna att få uppgifter också enbart på grundval av nationell prövning, ansåg grundlagsutskottet att bestäm-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

melserna om rätten att få uppgifter bör preciseras separat genom en förteckning över de känsliga uppgifter som hör till kärnan i skyddet för privatlivet och som rätten att få uppgifter är avsedd att omfatta.

I det aktuella sammanhanget finns det enligt grundlagsutskottet inget hinder för att en sådan förteckning kompletteras på det sätt som föreslås i 6 § 2 mom. också genom en bestämmelse i 1 mom. om att rätten att få uppgifter ska omfatta andra uppgifter som dock kan jämföras med dem i förteckningen och som är nödvändiga med tanke på tillämpningen av den rätt till information som föreskrivs i samarbetsförordningen. Den här ändringen är enligt grundlagsutskottet en förutsättning för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Här anser grundlagsutskottet att ekonomiutskottet beträffande känsliga uppgifter i första hand bör sikta på en så exakt och noggrant avgränsad förteckning som möjligt inom de ramar som samarbetsförordningen möjliggör.

Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelsen om rätten att få uppgifter preciseras utifrån de ändringar och motiveringar som grundlagsutskottet förutsätter och som anges nedan i detaljmotiveringen.

### *Inspektionsrätt*

Bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att utföra inspektioner i de lokaler som en näringsidkare har i sin besittning finns i 8 § i lagförslag 1 i proposition RP 54/2019 rd. Enligt paragrafens 2 mom. får en inspektion utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om näringsverksamhet faktiskt bedrivs i dessa utrymmen, inspektionen är nödvändig för skötseln av ett tillsynsärende och det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att det skett eller sker en sådan överträdelse av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen att påföljden kan vara en i denna lag avsedd påföljdsavgift eller ett straff enligt strafflagen (39/1889). Bestämmelserna om inspektionsrätt grundar sig delvis på artikel 9.3 c i samarbetsförordningen.

Grundlagsutskottet har inte haft några konstitutionella anmärkningar mot 8 § i lagförslag 1 till den del paragrafen gäller inspektioner som hör till tillämpningsområdet för samarbetsförordningen (GrUU 12/2019 rd, s. 5). Till den del befogenheten i 4 § i lagförslag 1 föreslås gälla andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har grundlagsutskottet bedömt den föreslagna bestämmelsen med avseende på hemfridsskyddet i 10 § i grundlagen.

Enligt grundlagsutskottet är inspektionsrätten i 8 § i lagförslag 1 på behörigt sätt kopplad till kravet på nödvändighet och en motiverad och specificerad misstanke om överträdelse. Med tanke på regleringens proportionalitet anser utskottet det dock problematiskt att bestämmelsens tillämpningsområde också omfattar situationer där det finns misstanke om en i strafflagen avsedd gärning som allra högst bestraffas med böter. Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelsen ändras så att den inte möjliggör inspektion på grundval av misstanke om en överträdelse som är belagd med bötesstraff i sådana fall där det i enlighet med 4 § 1 mom. i samma lagförslag är fråga om andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som gäller tillsynen över efterlevnaden av sådan lagstiftning som stiftats för att skydda konsumenter. Den

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

här ändringen är enligt grundlagsutskottet en förutsättning för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelserna om inspektionsrätt ändras utifrån grundlagsutskottets krav och lagutskottets utlåtande på det sätt som närmare anges i detaljmotiven (LaUU 4/2020 rd — RP 54/2019 rd — RP 10/2020 rd). Lagutskottet granskade i sitt utlåtande behandlingen av inspektionsrätten i samband med dataskyddslagen för brottmål. Även i det här fallet har lagutskottet föreslagit att regleringen i frågan ska formuleras så att smärre förseelser med hot om böter faller utanför inspektionsrätten. Samtidigt har lagutskottet betonat att förutsättningen inte är att påföljden uttryckligen är fängelse i det enskilda fallet. Ekonomiutskottet instämmer i lagutskottets bedömning.

### *Testköp*

I 10 § i lagförslag 1 i proposition RP 54/2019 rd föreslås de behöriga myndigheterna utifrån samarbetsförordningen få rätt att göra testköp i vissa situationer. Enligt det föreslagna 2 mom. får den behöriga myndigheten under vissa förutsättningar uppträda under annan identitet vid testköp. Lagutskottet bedömde i sitt utlåtande (LaUU 4/2020 rd — RP 54/2019 rd — RP 10/2020 rd) om fullmakterna är tillräckliga, avgränsningen av dem och hur de genomförs. Lagutskottet ansåg det också nödvändigt att följa upp hur regleringen fungerar. Till den del det är fråga om den behöriga myndighetens rätt att frånträda ett avtal som ingåtts i form av ett testköp föreslog lagutskottet att bestämmelsen preciseras. Ekonomiutskottet instämmer i lagutskottets bedömning och föreslår att bestämmelsen ändras på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen.

### *Införande av påföljdsavgift*

I samarbetsförordningen förutsätts det att behöriga myndigheter har befogenhet att besluta om sanktioner för överträdelser som omfattas av förordningen och för underlåtenhet att följa en åtgärd som har beslutats enligt förordningen (artikel 9.4 h). Det framgår av regeringens proposition RP 54/2019 rd att förordningen enligt uppgift från kommissionen inte uttryckligen förutsätter att påföljdsavgift införs men att en sådan ändring föreslås i propositionen (s. 29 och 33).

I dag har konsumentombudsmannen inte möjlighet att föreslå en direkt ekonomisk påföljd för näringsidkare som brutit mot konsumentlagstiftningen. Det har redan länge ansetts att de metoder som konsumentombudsmannen har tillgång till är bristfälliga. Lagutskottet gjorde i sitt utlåtande en omfattande bedömning av frågor som gäller införandet av påföljdsavgift och av hur påföljdsavgiften ska genomföras. Ekonomiutskottet instämmer i lagutskottets bedömning att införandet av en påföljdsavgift kan motiveras med att det effektiviserar tillsynen. Det handlar inte heller om någon helt ny påföljd, eftersom administrativa påföljdsavgifter har införts inom flera förvaltningsområden under den senaste tiden. För att effektivisera tillsynen är det också motiverat att bestämmelserna om påföljdsavgiften inte begränsas till att enbart omfatta de EU-författningar som räknas upp i bilagan till samarbetsförordningen, utan att de även utsträcks till sådan nationell lagstiftning som är väsentlig med tanke på konsumentskyddet, till exempel prisregleringen av konsumentkrediter och indrivningen av fordringar. Ekonomiutskottet instämmer dock i grundlagsutskottets bedömning (GrUU 12/2019 rd — RP 54/2019 rd) och i lagutskottets utlåtande (LaUU 4/2020 rd — RP 54/2019 rd — RP 10/2020 rd) att regleringen behöver preciseras så att myndig-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

hetens prövningsrätt när det gäller att föreslå eller påföra påföljder tydligt framgår av den. Ekonomiutskottet föreslår därför att bestämmelsen preciseras till denna del på det sätt som anges i detaljmotiveringen.

Enligt 18 § 2 mom. i lagförslag 1 får maximibeloppet av den påföljdsavgift som påförs en näringsidkare utgöra högst 4 procent av omsättningen. Ekonomiutskottet hänvisar i fråga om bedömningen av påföljdsavgiftens nivå till det som lagutskottet framfört i sitt utlåtande och betonar att det är fråga om en maximigräns för påföljdsavgiften och att avgiftens storlek ska basera sig på en helhetsbedömning där flera olika omständigheter ska beaktas. De föreslagna bestämmelserna gör det således möjligt att i varje enskilt fall fastställa avgiftens storlek så att den står i rätt proportion till gärningens art och skadlighet.

Ekonomiutskottet fäster också uppmärksamhet vid att olika typer av påföljdsavgiftssystem och verkställighetslösningar i olika EU-medlemsstater kan leda till att den inre marknaden och företagens konkurrensförutsättningar differentieras. Det så kallade omnibusdirektivet, som ska tillämpas från och med den 28 maj 2022 (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2161 om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler), talar dock för att maximibeloppet för påföljdsavgiften ska fastställas på den föreslagna nivån, vilket kommer att förutsätta ett maximibelopp på minst denna nivå i vissa gränsöverskridande fall. Ekonomiutskottet fäster vidare uppmärksamhet vid att näthandel från länder utanför EU till unionen i praktiken kan undgå kostnader för att följa konsumentlagstiftningen och påföljder för överträdelser av den. Ekonomiutskottet anser också ur denna synvinkel att det är viktigt att följa och utvärdera konsekvenserna av ändringarna i sanktionssystemet och utveckla systemet för att säkerställa att påföljderna är proportionerliga, att företagen har lika konkurrensförutsättningar och att den internationella konkurrenskraften tryggas.

Ekonomiutskottet fäster i likhet med lagutskottet också uppmärksamhet vid förslaget om att en påföljdsavgift kan komma i fråga om en näringsidkare till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter bland annat skyldigheten enligt 7 kap. 14 § i konsumentskyddslagen att bedöma en konsuments kreditvärdighet eller bryter mot det kapitlets 16 a § om lämnande av kredit (13 § 1 mom. 4 punkten i lagförslag 1). Enligt nämnda 7 kap. 14 § 1 mom. i konsumentskyddslagen (38/1978) ska kreditgivaren innan ett kreditavtal ingås bedöma om konsumenten har förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet. Bedömningen ska grundas på tillräckliga uppgifter om konsumentens inkomster och övriga ekonomiska omständigheter. Enligt 16 a § i samma kapitel får kreditgivaren lämna kredit till en konsument endast om bedömningen av konsumentens kreditvärdighet visar att de skyldigheter som följer av ett kreditavtal sannolikt kommer att fullgöras på det sätt som avtalet förutsätter. En kreditgivare ska också ange sina principer för lämnande av konsumentkrediter. I den nu aktuella propositionen föreslås det inga ändringar i de ovannämnda bestämmelserna i 7 kap. i konsumentskyddslagen.

Ekonomiutskottet hänvisar till denna del även till en temporär ändring av 7 kap. i konsumentskyddslagen i fråga om konsumentkrediter (EkUB 12/2020 rd — RP 53/2020 rd). Ekonomiutskottet fäste i det sammanhanget uppmärksamhet vid behovet att genom ett brett urval av metoder ingripa i de problem som beror på att krediter också beviljas konsumenter som inte har faktiska möjligheter att klara av att återbetala krediten på behörigt sätt. Det är således enligt ekono-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

miutskottet motiverat att bestämmelserna om påföljdsavgift också kopplas till bestämmelserna om bedömning av kreditvärdigheten. Kreditgivarens skyldighet att bedöma en konsuments kreditvärdighet preciserades och skärptes för några år sedan. I detaljmotiveringen till den regeringspropositionen (RP 78/2012 rd, s. 18 och 19) anges det utförligt vilka omständigheter som kreditgivaren i allmänhet åtminstone ska utreda.

### *Förfarandet vid påförande av påföljdsavgift samt överklagande*

I sin praxis har grundlagsutskottet ansett att påföljdsavgifterna är administrativa påföljder av sanktionskaraktär för lagstridiga gärningar eller försummelser. Administrativa ekonomiska påföljder av straffkaraktär har i sak jämförts med straffrättsliga påföljder. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande om regeringens proposition RP 54/2019 rd (GrUU 12/2019 rd) att relevanta bestämmelser vid påförandet av påföljdsavgift är artikel 6.2 i Europakonventionen om bland annat oskuldspresumtion (bevisbördan i brottmål tillfaller åklagaren; rätten att bli betraktad som oskyldig) och förbud mot självinkriminering (rätt att vägra vittna mot sig själv) samt kraven i 21 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet fäste i det utlåtandet uppmärksamhet vid förslaget i proposition RP 54/2019 rd om att ärenden som gäller påföljdsavgift ska handläggas i marknadsdomstolen som marknadsrättsliga ärenden (1 kap. 6 § i lagförslag 3). Det hade betytt att ärendet i tillämpliga delar skulle handläggas i marknadsdomstolen på det sätt som rättegångsbalken föreskriver om handläggning av tvistemål (5 kap. 17 § i lag 100/2013 om rättegång i marknadsdomstolen). Marknadsdomstolens avgörande skulle ha överklagats genom besvär hos högsta domstolen.

Enligt grundlagsutskottet hade det av förslaget i propositionen följt att exempelvis möjligheten till förlikning hade avvikit från kravet i 2 § 3 mom. i grundlagen att straffet ska grunda sig på lag och att utövning av offentlig makt endast kan bygga på lag (GrUU 12/2019 rd, s. 8). Eftersom en part i ett tvistemål enligt 17 kap. 2 § 1 mom. i rättegångsbalken ska styrka de omständigheter som yrkandet eller motsättandet grundar sig på, hade en näringsidkare dessutom kunnat bli skyldig att bevisa att den inte har gjort sig skyldig till ett förfarande eller en försummelse som bestämmelsen om påföljdsavgift gäller. Tillämpningen av den civilprocessuella bevisbördan hade således enligt grundlagsutskottets åsikt i sak kunnat innebära en skuldpresumtion, vilket är oförenligt med oskuldspresumtionen. En annan sak som enligt grundlagsutskottet hade försämrat rättssäkerheten för näringsidkarna är att den näringsidkare som är föremål för påföljden i ett förfarande enligt förslaget uppenbart själv hade blivit tvungen att stå för sina rättegångskostnader också i det fallet att yrkandet på påföljd hade avslagits som lagstridigt (5 kap. 16 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen).

Enligt grundlagsutskottet kunde det anses ytterst exceptionellt att en påföljdsavgift påförs i ett civilprocessuellt förfarande. Grundlagsutskottet ansåg att ärenden som gäller påföljdsavgifter ska handläggas i marknadsdomstolen i förvaltningsprocessuell ordning (GrUU 12/2019 rd, s. 10). Detta motsvarar bland annat det rättegångsförfarande som tillämpas vid handläggning av konkurrens- och upphandlingsrättsliga påföljdsavgifter (2 kap. 1 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen) och gör det möjligt att undvika problem med näringsidkarens rättsskydd och rätt att försvara sig. Enligt grundlagsutskottets utlåtande bör marknadsdomstolens avgörande om påförande av påföljdsavgift dessutom kunna överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

utan besvärstillstånd (GrUU 12/2019 rd, s. 10). Enligt grundlagsutskottet var sådana ändringar i lagförslag 3 en förutsättning för att lagförslaget skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande har regeringen överlämnat en kompletterande proposition, RP 10/2020 rd, vars syfte är att i den ursprungliga propositionen göra de ändringar som grundlagsutskottet har förutsatt, till den del som ändringarna avser behandlingsordningen för ärenden som gäller påföljdsavgift. Lagtekniskt föreslår regeringen att de ändringar som behövs ska göras genom att ändra lagförslag 1, lagförslag 3 (lagförslag 2 i den kompletterande propositionen) och lagförslag 5 (lagförslag 3 i den kompletterande propositionen) i den ursprungliga propositionen RP 54/2019 rd.

I den kompletterande propositionen RP 10/2020 rd föreslår regeringen att de ärenden som gäller påföljdsavgift ska handläggas i förvaltningsprocessuell ordning i marknadsdomstolen. Enligt den propositionen utgör konsumentombudsmannens framställningar (i den ursprungliga propositionen RP 54/2019 rd ”ansökningar”) om påförande av påföljdsavgift konkurrens- och tillsynsärenden i marknadsdomstolen enligt 1 kap. 2 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen. Dessutom föreslås det att sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden i ärenden som gäller påföljdsavgift ska styras till högsta förvaltningsdomstolen. Ändring ska kunna sökas utan något förfarande med besvärstillstånd. För att trygga symmetrin i det fortsatta ändringssökandet föreslås det att det fortsatta ändringssökandet inte begränsas enbart för att ta hänsyn till en privat parts intressen, utan också konsumentombudsmannen kommer att ha rätt till fortsatt ändringssökande i situationer där dennes framställning har avslagits eller påföljdsavgiften annars har påförts på ett sätt som avviker från framställningen.

Grundlagsutskottet hade ingenting att anmärka på innehållet i lagförslagen i den kompletterande propositionen (GrUU 9/2020 rd). Ekonomiutskottet anser att de regleringslösningar som föreslås i den kompletterande propositionen är motiverade och tillstyrker dem.

Lagutskottet har i sitt utlåtande (LaUU 4/2020 rd) ingående bedömt det regleringssätt som föreslås i den kompletterande propositionen och dess konsekvenser. Ekonomiutskottet hänvisar till denna del till lagutskottets utlåtande och instämmer i bedömningen att det genomförande som grundlagsutskottet förutsätter medför vissa drag som är ovanliga för den nuvarande rättsordningen. En sådan omständighet är åtminstone att högsta förvaltningsdomstolens behörighet inte omfattar någon annan ärendegrupp där man i förvaltningsdomstolslinjen endast skulle behandla administrativa påföljder som sådana ärenden som gäller ändringssökande. Till de ärenden som behandlas i förvaltningsdomstolslinjen hör i regel också sökande av ändring i andra beslut som tillsynsmyndigheterna fattar för att förebygga, ändra eller förbjuda verksamhetsutövarens lagstridiga eller annars olämpliga tillvägagångssätt. Den sakliga behörigheten för domstolen i första instans och fullföljdsdomstolen är således i regel densamma.

Den kompletterande propositionen innebär att processerna för ärenden som gäller förbud respektive påföljdsavgifter är separata och att besvär styrs antingen till högsta domstolen eller till högsta förvaltningsdomstolen. Företagen har bedömt att detta kommer att öka kostnaderna och osäkerheten och höja tröskeln för att söka rättsskydd. Man har också bedömt att det finns en risk för att konsumentombudsmannens vilja att ansöka om både förbud och påföljdsavgift kan påverkas

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

av att ärendena inte kan handläggas i samma process. Konsumentombudsmannens påföljdsprövning kan då komma att styras av omständigheter som gäller processbestämmelserna i stället för av ändamålsenlighetsskäl.

Vid beredningen av den kompletterande regeringspropositionen övervägdes det om även konsumentombudsmannens förbudsärenden borde överföras för handläggning i förvaltningsprocessuell ordning till följd av den ändring som grundlagsutskottet förutsätter i bestämmelserna om påföljdsavgift (se RP 10/2020 rd, s. 6). Enligt propositionen ansågs det dock inte möjligt att närmare bedöma och genomföra en sådan ändring i detta sammanhang. Lagutskottet ansåg det befogat att noggrant följa hur den föreslagna regleringen fungerar och utifrån erfarenheterna bedöma närmare om också konsumentombudsmannens förbudsärenden bör överföras för handläggning i förvaltningsprocessuell ordning. Lagutskottet föreslog också ett separat uttalande i frågan. Ekonomiutskottet menar liksom lagutskottet att det är viktigt att följa hur systemet fungerar, men ser det utifrån inkommen utredning som sannolikt att reformernas konsekvenser till denna del kan bedömas först om flera år, i synnerhet på grund av att antalet ärenden som gäller påföljdsavgifter sannolikt är ganska litet, eventuellt endast ett fåtal fall per år. Ekonomiutskottet föreslår därför inget uttalande i ärendet.

Ekonomiutskottet välkomnar liksom lagutskottet de ändringar som den kompletterande propositionen innebär med tanke på regleringen av rättegångskostnader. Den kompletterande propositionen innebär att konsumentombudsmannen i egenskap av den myndighet som gjort framställningen kan bli tvungen att ersätta en enskild parts rättegångskostnader, om en annan lösning är oskälig med beaktande av 95 § 1 och 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Det innebär i synnerhet att avgörandet i ärendet beaktas. När ersättningsskyldighetens skälighet bedöms kan hänsyn dessutom tas till ärendets rättsliga oklarhet, parternas egna åtgärder och ärendets betydelse för parterna. En enskild part kan åläggas att ersätta en myndighets rättegångskostnader endast om parten har framställt ett uppenbart ogrundat yrkande.

*När en näringsidkare motsätter sig ett av konsumentombudsmannen meddelat förbud*

I regeringens proposition RP 54/2019 rd föreslås det av nationella skäl att en näringsidkare som är missnöjd med ett av konsumentombudsmannen meddelat beslut om förbud ska föra ärendet till marknadsdomstolen. I annat fall står beslutet fast (10 § 2 mom. i lagförslag 2). I dag förfaller ett beslut som meddelats av konsumentombudsmannen om en näringsidkare motsätter sig förbudet, och efter det ligger ansvaret för att föra ärendet till marknadsdomstolen för avgörande på konsumentombudsmannen. Ekonomiutskottet instämmer i lagutskottets bedömning (LaUU 4/2020 rd — RP 54/2019 rd — RP 10/2020 rd) och anser att ändringen är motiverad.

Det framgår inte uttryckligen av den föreslagna regleringen från och med när konsumentombudsmannens förbud ska iakttas. Ekonomiutskottet anser det motiverat att precisera bestämmelsen på det sätt lagutskottet föreslår i sitt utlåtande. I detaljmotiveringen nedan redogörs närmare för ändringarna.

Vid ekonomiutskottets sakkunnigutfrågning aktualiserades också frågan om till vilka delar marknadsdomstolen har behörighet att omformulera ett förbud som en myndighet har meddelat. Bakgrunden till spörsmålet är den bedömning som ingår i propositionens konsekvensbedömning och

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

enligt vilken det inte längre skulle vara möjligt att omformulera förbudet i marknadsdomstolen på samma sätt som för närvarande. Det kan innebära att marknadsdomstolen inte vidmakthåller ett av konsumentombudsmannen meddelat förbud, även om det bygger på ett i sig lagstridigt förfarande, om domstolen anser att förbudet inte kan meddelas på det sätt som konsumentombudsmannen beslutat.

Också lagutskottet har i sitt utlåtande bedömt frågan. Ekonomiutskottet omfattar lagutskottets bedömning och framhåller att meningen med propositionen inte är att ändra på hur förbudsärenden i marknadsdomstolens avgörandepraxis kan behandlas i motsvarande ärenden. Marknadsdomstolen får således också framöver i enlighet med sin praxis formulera förbud som utfärdats av en myndighet så att det blir snävare.

### *De behöriga myndigheternas resurser*

I den ursprungliga propositionen (RP 54/2019 rd) bedömdes det att ett aktivt utnyttjande av de nya tillsynsmetoderna kommer att förutsätta en ökning av Konkurrens- och konsumentverkets personalresurser med sammanlagt 650 000 euro (8 årsverken) per år från 2020, vilket beaktades i budgetpropositionen för 2020 som ett tilläggsanslag under Konkurrens- och konsumentverkets omkostnadsmoment 32.01.06. Eftersom riksdagsbehandlingen av den ursprungliga propositionen fördröjdes, kunde det behövliga tilläggsanslaget inte tas in i 2020 års budget. Det tilläggsanslag som behövs för 2020 har däremot beaktats i regeringens proposition om en fjärde tilläggsbudget för 2020, som lämnades den 5 juni 2020. Behovet av tilläggsanslag för 2020 är 365 000 euro, det vill säga mindre än det ursprungliga förslaget på 650 000 euro. Det beror på att ikraftträdandet av de föreslagna lagarna fördröjts. Från och med 2021 uppgår behovet av tilläggsanslag på årsnivå till sammanlagt 650 000 euro, i överensstämmelse med det som anges i den ursprungliga propositionen. Tillägget har för åren 2021 och 2022 tagits in under moment 32.01.06 i planen för de offentliga finanserna 2020—2023. Ekonomiutskottet anser att det föreslagna tilläggsanslaget är motiverat med tanke på ett effektivt genomförande av konsumentpolitiken och på konsumentskyddet.

### *Sammanfattande synpunkter*

Ekonomiutskottet anser att effektiviteten i rättsmedlen och det föreslagna påföljdssystemet är ett viktigt instrument för att ingripa i omfattande förseelser som berör en stor grupp konsumenter och som ofta också är gränsöverskridande förseelser. De undersökningsbefogenheter som nu föreslås och i synnerhet påföljdsavgiften är en betydande och motiverad ändring i konsumentskyddsmyndigheternas urval av metoder.

Ekonomiutskottet fäster samtidigt uppmärksamhet vid att de befogenheter som nu föreslås inte ändrar det materiella innehållet i konsumentskyddet och inte undanröjer skillnaderna i konsumentlagstiftningen mellan unionsmedlemmarna eller internationellt. Förslaget påverkar inte heller det territoriella tillämpningsområdet för konsumentskyddslagstiftningen och löser inte alla problem som hänför sig till konsumentskyddet eller genomförandet av det, till exempel i samband med näthandel från länder utanför EU.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

Den föreslagna regleringen handlar framför allt om reglering i efterhand som hänför sig till genomförandet av konsumentskyddet och därav beroende påföljder. Ekonomiutskottet betonar behovet av att i förebyggande syfte och i rätt tid ingripa i problem som anknyter till konsumentskyddet. Centrala metoder i detta arbete är information, rådgivning och samråd. Ekonomiutskottet påminner också om att den föreslagna regleringen inte ersätter konsumentombudsmannens förhandlingsplikt, som fortfarande kan anses vara en väsentlig, föregripande metod för att lösa konsumentskyddsproblem.

### DETALJMOTIVERING

#### *1. Lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna*

**6 §. Rätt att få uppgifter av näringsidkare och andra privata aktörer.** Ekonomiutskottet föreslår att 1 mom. får följande ändrade lydelse: ”Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av en näringsidkare som är föremål för en tillsynsåtgärd få de uppgifter som behövs för att utreda ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Den behöriga myndigheten har dock rätt att få uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter eller uppgifter som med hänsyn till skyddet för privatlivet kan jämföras med dessa uppgifter endast om uppgifterna är nödvändiga för att utreda ett ärende som omfattas av tillämpningsområdet för samarbetsförordningen och det är fråga om 1) uppgifter om bank- eller betalkonton, 2) uppgifter om konsumentens hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning eller om vårdåtgärder som gäller konsumenten, 3) uppgifter som kan jämföras med ovan nämnda uppgifter och som är nödvändiga för utredning av de överträdelser eller detaljer i dem som omfattas av tillämpningsområdet för samarbetsförordningen”.

I bestämmelsen förtecknas på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter de känsliga uppgifter som hör till kärnan i skyddet för privatlivet och som rätten att få uppgifter är avsedd att omfatta samt binds rätten att få uppgifter till dessa delar till vad som är absolut nödvändigt. I stället för känsliga uppgifter som hör till kärnan i skyddet för privatlivet hänvisas det i paragrafen för det första till sådana uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter som det föreskrivs om i artikel 9 i dataskyddsförordningen (förordning (EU) 2016/679). För det andra hänvisas det i paragrafen till uppgifter som i fråga om skyddet för privatlivet kan jämföras med dessa uppgifter. Med detta avses sådana andra uppgifter som i grundlagsutskottets tolkningspraxis har ansetts vara känsliga eller som har ansetts kunna jämföras med sådana uppgifter. Sådana är till exempel en fysisk persons detaljerade kontouppgifter (GrUU 48/2018 rd).

Rätten att få uppgifter omfattar enligt 1 punkten bank- och betalkontouppgifter. Dessa kan gälla såväl enskilda som näringsidkare. Enligt 2 punkten omfattar rätten att få information också uppgifter om konsumentens hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning eller om vårdåtgärder som gäller konsumenten. I vissa fall kan det vara nödvändigt att få sådana uppgifter. Vid tillsynen över företag som tillhandahåller hälsotjänster kan tillsynsmyndigheten exempelvis behöva be att få se de kontakter som tagits med näringsidkaren eller korrespondens med kunderna. Det kan också vara nödvändigt att få de nämnda uppgifterna för att utreda om näringsidkaren har förfarit på behörigt sätt i fråga om konsumenter som lider av någon sjukdom som försämrar funktionsförmågan, exempelvis en minnessjukdom.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

Med beaktande av förordningens ordalydelse och omfattningen av tillsynsverksamheten är det inte möjligt att uttömmande redogöra för vilka känsliga uppgifter som kan vara nödvändiga för att ärendet ska kunna utredas. Därför nämns i 1 mom. 3 punkten uppgifter som kan jämföras med de uppgifter som räknas upp i momentet. Användningsområdet för dessa jämförbara uppgifter ska dock preciseras i enlighet med artikel 9.3 b i samarbetsförordningen så att uppgifterna ska vara nödvändiga för utredning av sådana överträdelse eller detaljer i dem som omfattas av tillämpningsområdet för samarbetsförordningen.

**8 §. Inspektionsrätt.** Ekonomiutskottet föreslår att 8 § 2 mom. i lagförslag 1 ändras på följande sätt: ”En inspektion enligt 1 mom. får utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om näringsverksamhet faktiskt bedrivs i dessa utrymmen, inspektionen är nödvändig för skötseln av ett tillsynsärende och det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att det skett eller sker en sådan överträdelse av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen att påföljden kan vara en i denna lag avsedd påföljdsavgift eller att det föreskrivna maximistraffet är fängelse [utesl. ett straff enligt strafflagen (39/1889)]”.

Ekonomiutskottet föreslår således att bestämmelsen ändras så att det inte är möjligt att förrätta inspektion på grund av misstanke om brott som är belagt med bötesstraff. Av formuleringen ovan framgår det att det inte är en förutsättning att påföljden är fängelse uttryckligen i det aktuella enskilda fallet. Av formuleringen framgår det också att det för att myndigheten ska ha inspektionsrätt förutsätts att fängelse är det föreskrivna maximistraffet för överträdelsen. Det kan således vara fråga om antingen enbart ett hot om fängelsestraff eller en straffskala som innehåller alternativt bötesstraff och ett fängelsestraff på viss tid. Det är inte motiverat att i momentet hänvisa till strafflagen och dess författningsnummer så som man gjort i 8 § i lagförslag 1, eftersom det inte finns något behov av att avgränsa regleringen så att den inte omfattar sådana straffbestämmelser med hot om fängelse som finns utanför strafflagen.

Den nu aktuella 8 § om inspektionsrätt i lagförslag 1 gäller i fråga om konsumentombudsmannens befogenheter förutom sådana tillsynsärenden som avses i 4 § 1 mom. i det lagförslaget också sådana tillsynsärenden som hör till tillämpningsområdet för samarbetsförordningen. Ekonomiutskottet understryker att det i skäl 19 i ingressen till samarbetsförordningen sägs att genomförandet och utövandet av befogenheter också bör överensstämma med annan unionsrätt och nationell rätt, i synnerhet tillämpliga rättssäkerhetsgarantier och principer inom ramen för de grundläggande rättigheterna (se också RP 54/2019 rd, s. 30 och 31). Ekonomiutskottet anser att det inte är tillbörligt att tillsynsmyndighetens befogenheter varierar beroende på om det handlar om ett ärende som hör till tillämpningsområdet för samarbetsförordningen eller om något annat ärende där konsumentombudsmannen utövar tillsyn. Därför föreslås det att befogenheten också i fråga om de ärenden som hör till tillämpningsområdet för samarbetsförordningen ska begränsas på samma sätt som det förutsätts i fråga om andra ärenden än sådana som hör till tillämpningsområdet för förordningen.

**10 §. Testköp.** Enligt 10 § 3 mom. i lagförslag 1 har den behöriga myndigheten rätt att frånträda ett i 1 mom. avsett avtal, om inte detta är oskäligt med tanke på näringsidkaren. Den behöriga myndighetens rätt att frånträda ett avtal är mycket omfattande, vilket kan leda till oklarheter vid tolkningen. I utformningen av bestämmelsen bör det beaktas att trots att avtalsparten är en myndighet, har näringsidkaren när testköpet gjordes antagit att avtalet ingicks med en person med

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

ställning som konsument. Det kan därför komma som en överraskning för näringsidkaren att avtalsparten är en myndighet med rätt att frånträda avtalet. Från näringsidkarnas synpunkt vore det mer skäligt att formulera den behöriga myndighetens rätt att frånträda ett avtal så att den motsvarar konsumentens rätt. Ekonomiutskottet föreslår att 10 § 3 mom. i lagförslag 1 ändras som följer:

[Utesl.: Den behöriga myndigheten har rätt att frånträda ett i 1 mom. avsett avtal, om inte detta är oskäligt med tanke på näringsidkaren.] Den behöriga myndigheten har rätt att frånträda ett i 1 mom. avsett avtal, om konsumenten skulle ha motsvarande rätt enligt lag eller avtalsvillkoren.

Momentet har formulerats så att det beaktar rätten att frånträda ett avtal utifrån såväl lagen som avtalsvillkoren. För tydlighetens skull påpekar utskottet att det i avtalsvillkoren kan hänvisas till returneringsrätt i stället för till rätt att frånträda avtalet.

**13 §. Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser i konsumentskyddslagen.** Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid formuleringen ”påföljdsavgift ska påföras” i de aktuella bestämmelserna i lagförslag 1, trots att formuleringen inte enligt motiveringen (s. 53) innebär att den behöriga myndigheten i dessa fall är skyldig att lämna in en ansökan till marknadsdomstolen om påförande av påföljdsavgift eller, när det är fråga om Finansinspektionen, påföra den själv (GrUU 12/2019 rd). Grundlagsutskottet anser att regleringen bör formulera om på så sätt att myndighetens prövningsrätt uttryckligen framgår av bestämmelserna (t.ex. ”kan påföras”). Ekonomiutskottet hänvisar till lagutskottets och grundlagsutskottets utlåtanden och föreslår för ekonomiutskottet att det inledande stycket i 13—16 § i lagförslag 1 ändras så att uttrycket ”påföljdsavgift ska påföras” ersätts med uttrycket ”påföljdsavgift kan påföras”. Ändringsbehovet gäller 13 § 1—3 mom. och 14 och 15 § samt 16 § 1 och 2 mom. i lagförslag 1.

**14 §. Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller resenärers rättigheter.**

Ekonomiutskottet föreslår att paragrafen ändras på motsvarande sätt som i fråga om 13 § ovan.

**15 §. Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser.** Ekonomiutskottet föreslår att paragrafen ändras på motsvarande sätt som i fråga om 13 § ovan.

**16 §. Påföljdsavgift för brott mot bestämmelser om lämnande av information.** Ekonomiutskottet föreslår att paragrafen ändras på motsvarande sätt som i fråga om 13 § ovan.

**19 §. Avstående från påföljdsavgift.** Ekonomiutskottet föreslår att ordalydelsen i paragrafen preciseras så att samma begrepp används som i proposition RP 10/2020 rd, som kompletterar proposition RP 54/2019 rd. I stället för *ansökan* om påföljdsavgift hänvisas det till *framställning* om påföljdsavgift.

**21—25 §.** Ekonomiutskottet föreslår att de 21—25 § i lagförslag 1 som ingår i den kompletterande propositionen RP 10/2020 rd slås samman med den ursprungliga propositionen RP 54/2019 rd och ersätter 21—24 § i lagförslag 1 i proposition RP 54/2019 rd.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### **2. Lagen om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket**

**10 §. Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen.** Ekonomiutskottet föreslår att det till 10 § 2 mom. av tydlighetsskäl fogas en ny andra mening, enligt vilken det av konsumentombudsmannens beslut ”ska framgå den tidpunkt från och med vilken förbudet ska iakttas”. Denna mening är förtydligande och motsvarar det som konstateras i propositionsmotiven, det vill säga att det i förbudsbeslutet bestäms från och med vilken tidpunkt förbudet ska iakttas.

### **3. Lagen om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen**

**1 kap. 2 och 6 §.** Ekonomiutskottet föreslår att de ändringsförslag som anknyter till 1 kap. 2 och 6 § i lagförslag 2 i den kompletterande propositionen RP 10/2020 rd (lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen) godkänns och sammanförs med lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen samt att 6 § 1 mom. 13 och 14 punkten i lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen inte godkänns.

**5 kap. 2 §.** Ekonomiutskottet föreslår att de ändringsförslag som ingår i 5 kap. 2 § i lagförslag 2 i den kompletterande propositionen RP 10/2020 rd (lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen) godkänns och sammanförs med lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen. Den nya 5 kap. 2 § 1 mom. 9 punkten i proposition RP 10/2020 rd ändras dock till 10 punkten, och ingressens hänvisningar till 8 och 9 punkten ändras på motsvarande sätt till hänvisningar till 9 och 10 punkten, eftersom det till bestämmelsen redan har fogats en ny 9 punkt (RP 22/2020 rd — RSv 49/2020 rd), som riksdagen godkände den 19 maj 2020. Också i denna nya 9 punkt görs en teknisk ändring till följd av den nya 10 punkten.

**7 kap. 4 och 4 a §.** Ekonomiutskottet föreslår i enlighet med den kompletterande propositionen RP 10/2020 rd att förslaget att ändra 7 kap. 4 § och till lagen foga en ny 4 a § som ingick i lagförslag 3 i proposition RP 54/2019 rd inte godkänns.

### **5. Lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter**

**1 §.** Ekonomiutskottet föreslår att den precisering av 1 § i lagförslag 3 i den kompletterande propositionen RP 10/2020 rd (lagförslag 5 i den ursprungliga propositionen) godkänns och sammanförs med lagförslag 5 i den ursprungliga propositionen.

## **FÖRSLAG TILL BESLUT**

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslag 4 och 6—16 i proposition RP 54/2019 rd utan ändringar.*

*Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 54/2019 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)*

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

*Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 54/2019 rd och lagförslag 1 i proposition RP 10/2020 rd med ändringar och sammanförda till lagförslag 1. (Utskottets ändringsförslag)*

*Riksdagen godkänner lagförslag 3 i proposition RP 54/2019 rd och lagförslag 2 i proposition RP 10/2020 rd med ändringar och sammanförda till lagförslag 3. (Utskottets ändringsförslag)*

*Riksdagen godkänner lagförslag 5 i proposition RP 54/2019 rd och lagförslag 3 i proposition RP 10/2020 rd med ändringar och sammanförda till lagförslag 5. (Utskottets ändringsförslag)*

### *Utskottets ändringsförslag*

## 1.

## Lag

### om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

#### 1 kap.

#### Allmänna bestämmelser

#### 1 §

#### *Central kontaktpunkt enligt samarbetsförordningen*

Konkurrens- och konsumentverket är central kontaktpunkt enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (*samarbetsförordningen*).

Konkurrens- och konsumentverket svarar också för det informationsutbyte som avses i artikel 37 i samarbetsförordningen.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### 2 §

#### *Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen*

Konsumentombudsmannen är behörig myndighet enligt samarbetsförordningen, om inte något annat följer av 3 mom.

Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen är utöver konsumentombudsmannen

1) dataombudsmannen till den del ombudsmannen övervakar efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (*direktivet om elektronisk handel*), sådant det har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig samt när det är fråga om övervakning av efterlevnaden av artikel 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (*direktivet om integritet och elektronisk kommunikation*), sådan den har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig,

2) Finansinspektionen till den del den övervakar efterlevnaden av följande direktiv, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga:

a) rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal,

b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG,

c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (*direktivet om otillbörliga affärsmetoder*),

d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (*konsumentkreditdirektivet*),

e) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (*direktivet om bostadskrediter*),

f) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner,

3) Transport- och kommunikationsverket till den del det övervakar efterlevnaden av direktivet om elektronisk handel samt efterlevnaden av artiklarna 9—11 och 19—26 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemssstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (*direktivet om audiovisuella medietjänster*), sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga, efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (*förordningen om flygpassagerares rättigheter*), efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (*förordningen om järnvägars ansvar*), efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (*fartygspassagerarförordningen*) samt

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (*förordningen om busspassagerares rättigheter*),

4) Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet till den del det övervakar efterlevnaden av artiklarna 86—90 och 97—100 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel samt efterlevnaden av direktivet om otillbörliga affärsmetoder och efterlevnaden av artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om audiovisuella medietjänster, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga,

5) regionförvaltningsverken, när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna och av konsumentkreditdirektivet samt till den del de övervakar efterlevnaden av direktivet om bostadskrediter, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga,

6) Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården till den del det övervakar efterlevnaden av direktivet om otillbörliga affärsmetoder och efterlevnaden av artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om audiovisuella medietjänster, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga.

Behörig myndighet enligt samarbetsförordningen är enbart

1) dataombudsmannen, när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1128 om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden,

2) Transport- och kommunikationsverket, när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet, av kapitel V i förordningen om järnvägars ansvar, av kapitel II i fartygspassagerarförordningen samt av kapitel III i förordningen om busspassagerares rättigheter,

3) Konkurrens- och konsumentverket till den del det övervakar efterlevnaden av artiklarna 17—20 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG, sådana de har genomförts nationellt genom den lag som blir tillämplig.

### 3 §

#### *Befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde*

Konsumentombudsmannen, dataombudsmannen, Transport- och kommunikationsverket samt Konkurrens- och konsumentverket har i denna lag föreskrivna befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, när de enligt 2 § 1 eller 3 mom. är behöriga myndigheter.

Om behörigheten i enlighet med 2 § 2 mom. är delad mellan konsumentombudsmannen och någon annan myndighet, har också den andra behöriga myndigheten än konsumentombudsmannen de befogenheter som anges i 2 kap. i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

Utöver vad som i denna paragraf och någon annanstans i lag föreskrivs om myndigheters befogenheter, har de behöriga myndigheterna i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde de befogenheter som avses i artikel 9.4 b—d och i artikel 9.7 i den förordningen.

### 4 §

*Konsumentombudsmannens befogenheter i andra tillsynsärenden än de som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde*

Konsumentombudsmannen har i denna lag föreskrivna samt i artikel 9.4 b—d och artikel 9.7 i samarbetsförordningen avsedda befogenheter även när det är fråga om andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som gäller tillsynen över efterlevnaden av lagstiftning som stiftats för att skydda konsumenter.

Vad som nedan i denna lag föreskrivs om bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och om överträdelse av dem gäller då också annan lagstiftning än sådan som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som stiftats för att skydda konsumenter samt överträdelse av den lagstiftningen.

### 5 §

*Finansinspektionens rätt att påföra påföljdsavgifter*

Finansinspektionen har rätt att påföra påföljdsavgifter som avses i 3 kap. i de fall som avses i 13, 15 och 16 § till den del Finansinspektionen övervakar efterlevnaden av de bestämmelser som nämns i de paragraferna. På påförande av påföljdsavgift ska då denna lag tillämpas i stället för 4 kap. i lagen om Finansinspektionen (878/2008). Om det är fråga om ett annat ärende än ett sådant som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, tillämpas dock utöver denna lag vad som föreskrivs i 43 § i lagen om Finansinspektionen.

På sökande av ändring i fråga om en påföljdsavgift som påförts av Finansinspektionen tillämpas vad som föreskrivs i 73 § i lagen om Finansinspektionen.

## 2 kap.

### Vissa utredningsbefogenheter

### 6 §

*Rätt att få uppgifter av näringsidkare och andra privata aktörer*

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av en näringsidkare som är föremål för en tillsynsåtgärd få de uppgifter som behövs för att utreda ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Den behöriga myndigheten har dock rätt att få uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter eller uppgifter som med hänsyn till skyddet för privatlivet kan jämföras med dessa uppgifter endast om uppgifterna är nöd-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

vändiga för att utreda ett ärende som omfattas av tillämpningsområdet för samarbetsförordningen och det är fråga om

- 1) uppgifter om bank- eller betalkonton,
- 2) uppgifter om konsumentens hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning eller om vård-åtgärder som gäller konsumenten,
- 3) uppgifter som kan jämföras med ovan nämnda uppgifter och som är nödvändiga för utredning av de överträdelser eller detaljer i dem som omfattas av tillämpningsområdet för samarbetsförordningen.

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av någon annan privat sammanslutning eller person än en i 1 mom. avsedd näringsidkare få de uppgifter som är nödvändiga för att

- 1) utreda om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har ägt rum eller äger rum,
- 2) spåra finansiella flöden och dataflöden, fastställa identiteten på personer som är knutna till bank- och betalkonton samt utreda andra med dem jämförbara detaljer i överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Den behöriga myndigheten kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

En skyldighet att lämna ut uppgifter får inte förenas med ett vitesföreläggande riktat till en fysisk person, om det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna har samband med det ärende som brottsmisstanken hänför sig till.

### 7 §

#### *Rätt att få uppgifter av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag*

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag få de uppgifter som är nödvändiga för att

- 1) utreda om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har ägt rum eller äger rum,
- 2) utreda detaljer i överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Av polisen och andra förundersökningsmyndigheter har den behöriga myndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att få endast de uppgifter som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i 20 §.

### 8 §

#### *Inspektionsrätt*

Den behöriga myndigheten har rätt att utföra inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av de markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning, om en inspektion behövs för skötseln av ett tillsynsärende.

”En inspektion enligt 1 mom. får utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om näringsverksamhet faktiskt bedrivs i dessa utrymmen, inspektionen är nödvändig för skötseln av ett tillsynsärende och det finns grundad och specificerad anledning att misstänka

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

att det skett eller sker en sådan överträdelse av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen att påföljden kan vara en i denna lag avsedd påföljdsavgift eller att det föreskrivna maximistraffet är fängelse ~~ett straff enligt strafflagen (39/1889).~~

### 9 §

*Undantag från rätten att få uppgifter och från inspektionsrätten när det gäller rättegångsombud, rättegångsbiträden och advokater*

Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i denna lag har den behöriga myndigheten inte rätt att av en i lagen om advokater (496/1958) avsedd advokat eller av dennes biträde få uppgifter, handlingar eller upptagningar om advokatens klienter eller att granska dessa och inte heller av någon annan få uppgifter, handlingar eller upptagningar som erhållits i samband med uppdrag som rättegångsombud eller rättegångsbiträde eller att granska dessa. Som sådana uppdrag räknas utöver egentliga rättegångsrelaterade uppdrag juridisk rådgivning om klienters rättsliga ställning vid förundersökning till följd av brott eller vid annan handläggning av ärenden före rättegång eller juridisk rådgivning för inledande eller undvikande av rättegång.

### 10 §

#### *Testköp*

Den behöriga myndigheten har rätt att göra testköp, om det behövs för att sköta en tillsynsuppgift som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Vid testköp har den behöriga myndigheten rätt att uppträda under annan identitet, om det är nödvändigt för att förhindra att testköpet avslöjas. Om sådan annan identitet har använts, ska den behöriga myndigheten informera näringsidkaren samt en sådan registeransvarig som avses i artikel 4.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) om saken så snart denna information kan lämnas utan att syftet med testköpet äventyras.

Den behöriga myndigheten har rätt att frånträda ett i 1 mom. avsett avtal, om konsumenten skulle ha motsvarande rätt enligt lag eller avtalsvillkoren ~~inte detta är oskäligt med tanke på näringsidkaren.~~

### 11 §

#### *Handräckning*

Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### 3 kap.

#### Administrativa påföljder

### 12 §

#### *Befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn*

Om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde kan medföra allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse, får den behöriga myndigheten, om det är nödvändigt för att få överträdelsen att upphöra

1) ålägga en tjänsteleverantör att avlägsna innehåll, att visa konsumenter en tydlig varning när de använder ett onlinegränssnitt, att förhindra eller begränsa åtkomsten till ett onlinegränssnitt eller att ta bort ett onlinegränssnitt,

2) ålägga den som förvaltar ett domännamnsregister eller registraren att radera ett domännamn eller att registrera domännamnet i den behöriga myndighetens namn.

Den behöriga myndigheten kan också meddela ett interimistiskt beslut som gäller tills ärendet är slutligt avgjort.

Innan den behöriga myndigheten meddelar ett beslut enligt 1 eller 2 mom. ska den ge mottagaren av beslutet samt den näringsidkare som överträtt bestämmelserna tillfälle att bli hörd, utom i det fall att dessa inte kan höras så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

Den behöriga myndigheten kan förena sina beslut enligt 1 och 2 mom. med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen.

Ett i 1 mom. avsett beslut av den behöriga myndigheten får inte överklagas genom besvär. Den som ett i denna paragraf avsett beslut riktar sig mot och den näringsidkare som överträtt bestämmelserna får genom en ansökan föra ett sådant beslut som inte är interimistiskt till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I annat fall står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

Bestämmelser om handläggningen av ärenden i marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

### 13 §

#### *Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser i konsumentskyddslagen*

Påföljdsavgift **kan** påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter följande bestämmelser, skyldigheter eller förbud i fråga om konsumentskyddslagen (38/1978):

1) bestämmelsen i 2 kap. 4 § om krav på identifierbar marknadsföring, förbudet enligt 2 kap. 5 § mot att medföra risk för förväxling, förbudet enligt 2 kap. 6 § mot osann eller vilseledande information, förbudet enligt 2 kap. 7 § mot att utelämna väsentlig information, förbudet enligt 2 kap. 9 § mot aggressiva förfaranden, bestämmelsen i 2 kap. 10 § om leverans av konsumtionsnyttigheter utan beställning, skyldigheten enligt 2 kap. 10 a § 1 mom. att begära konsumentens uttryckliga samtycke till tilläggsavgifter, skyldigheten enligt 2 kap. 12 § att vid marknadsföring lämna information om samerbjudanden och tilläggförmåner eller förbudet enligt 2 kap. 14 § 1 mom.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

mot att vid telefonkommunikation som gäller ett avtal om konsumtionsnyttigheter som näringsidkaren har ingått anlita en tjänst som strider mot den bestämmelsen,

2) bestämmelserna i 6 kap. 11 § om lämnande av förhandsinformation vid hemförsäljning, bestämmelserna i 6 kap. 12 § om lämnande av förhandsinformation vid distansförsäljning, bestämmelserna i 6 kap. 13 § om bekräftelse av information eller de skyldigheter enligt 6 kap. 17 § 2—4 mom. som hänför sig till återställande av prestationer,

3) skyldigheten enligt 6 a kap. 11 § 1 eller 2 mom. att överlämna förhandsinformationen och avtalsvillkoren skriftligen eller i någon annan varaktig form eller skyldigheten enligt 6 a kap. 16 § 2 mom. att återbära prestationer,

4) förbudet enligt 7 kap. 13 § 2 mom. 3 punkten mot att använda sms-tjänster eller andra motsvarande kommunikationstjänster mot extra avgift, bestämmelsen i 7 kap. 13 a § om förbud mot bindningsförfarande, skyldigheten enligt 7 kap. 14 § att bedöma en konsuments kreditvärdighet, skyldigheten enligt 7 kap. 15 § 1 eller 2 mom. att kontrollera kreditsökandens identitet, skyldigheten enligt 7 kap. 16 § att bevara uppgifterna om identitetskontroll, bestämmelserna i 7 kap. 16 a § om lämnande av kredit, bestämmelserna i 7 kap. 17 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 17 § 3 mom. om ingående av kreditavtal, bestämmelserna i 7 kap. 17 a § om kreditkostnadernas maximibelopp, bestämmelserna i 7 kap. 17 b § om kostnader för förlängning av betalningstiden, begränsningen enligt 7 kap. 19 § om tidpunkten för överlåtande av medel, bestämmelserna i 7 kap. 24 § om ändringar av ränta och avgifter eller skyldigheten enligt 7 kap. 48 § att informera om sin behörighet,

5) skyldigheten enligt 7 a kap. 10 § 1 mom. att bestämma förfaranden och uppgifter vid bedömningen av kreditvärdighet, skyldigheten enligt 7 a kap. 11 § att bedöma en konsuments kreditvärdighet, bestämmelserna i 7 a kap. 14 § om anbud om kredit eller bestämmelserna i 7 kap. 15 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 3 mom. om ingående av kreditavtal,

6) skyldigheten enligt 9 kap. 25 § 2 mom. att ställa en betryggande säkerhet för förskott,

7) förbudet i 10 kap. 12 § mot att ta emot betalningar under ångerfristen och under giltighetstiden för ett förmedlingsavtal.

Påföljdsavgift **kan** också påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet använder avtalsvillkor eller tillämpar praxis som innebär avvikelse från följande rättigheter enligt konsumentskyddslagen:

1) rätten enligt 6 kap. 14 § 1 eller 2 mom. att frånträda ett hemförsäljnings- eller distansförsäljningsavtal,

2) rätten enligt 6 a kap. 12 § 1 mom. att frånträda ett avtal om distansförsäljning av finansiella tjänster,

3) rätten enligt 7 kap. 20 § 1 mom. att frånträda ett konsumentkreditavtal eller rätten enligt 7 kap. 39 § 1 mom. att av kreditgivaren få en penningprestation på grund av försäljarens eller tjänsteleverantörens avtalsbrott,

4) rätten enligt 7 a kap. 17 § 1 mom. att frånträda ett konsumentkreditavtal som har samband med bostadsegendom,

5) rätten enligt 10 kap. 9 § 1 mom. att frånträda ett avtal om tidsdelat boende eller långfristiga semesterprodukter eller ett bytesavtal.

Påföljdsavgift **kan** också påföras en näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet tillämpar sådana vilseledande eller aggressiva förfaranden som avses i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 kap. 15 § 3 punkten i konsumentskyddslagen.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### 14 §

#### *Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller resenärers rättigheter*

Påföljdsavgift **kan** påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter

1) bestämmelserna i 10 § i lagen om kombinerade resetjänster (901/2017) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 § 3 mom. i den lagen om den information som ska ingå i ett paketreseavtal eller i en avtalsbekräftelse och om bekräftelse av den, bestämmelserna i 16 § i den lagen om återbetalningar till resenären eller bestämmelserna i 27 § i den lagen om extra inkvarteringskostnader,

2) sina skyldigheter enligt artikel 4.3 i förordningen om flygpassagerares rättigheter om en passagerare nekas ombordstigning mot sin vilja, sina skyldigheter enligt artikel 5.1 a och 5.1 b och artikel 5.2 i den förordningen vid inställd flygning, sina skyldigheter enligt artikel 6 i den förordningen när en flygning försenas i förhållande till den tidtabellsenliga avgångstiden eller sina skyldigheter enligt artikel 14 i den förordningen när det gäller att informera passagerarna om deras rättigheter,

3) skyldigheten enligt artikel 17 i förordningen om järnvägars ansvar, på det sätt förordningen tillämpas nationellt, att vid försening betala ersättning av biljettpriset till resenärer vars biljett inte är ett periodkort eller abonnemang eller skyldigheten enligt artikel 18 i den förordningen när det gäller att ge assistans vid försening,

4) skyldigheten enligt artikel 17 i fartygspassagerarförordningen att ge assistans vid inställda eller försenade avgångar, sina skyldigheter enligt artikel 18 i den förordningen när det gäller ombokning och återbetalning vid inställda eller försenade avgångar eller skyldigheten enligt artikel 19 i den förordningen att vid försenad ankomst betala ersättning till passagerare vars biljett inte är ett abonnemang eller ett periodkort,

5) artikel 23.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen när det gäller att ange priset,

6) skyldigheten enligt artikel 19.2 i förordningen om busspassagerares rättigheter när det gäller att betala ersättning till passageraren vid underlåtenhet att erbjuda det val som avses i artikel 19.1 i den förordningen.

### 15 §

#### *Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser*

Påföljdsavgift **kan** påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) bryter mot bestämmelserna om insolvenssäkerhet i 2 kap. 19 § 1 mom. eller 19 c § 1 mom. eller 4 kap. 3 a § i lagen om bostadsköp (843/1994),

2) bryter mot bestämmelsen om direktmarknadsföring till fysiska personer i 200 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), mot bestämmelsen om förbud mot marknadsföring av telefonabonnemang i 201 § i den lagen eller mot bestämmelsen om identifiering av direktmarknadsföring i 203 § 2 mom. i den lagen,

3) bryter mot förbudet i 4 § 3 mom. i lagen om indrivning av fordringar (513/1999) mot att driva in en fordran som har upphört eller mot 4 a § i den lagen om gäldenärens rätt att få uppgifter, i

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

strid med 4 b § i den lagen fortsätter indrivning trots bestridande av betalningsskyldighet eller i strid med 4 c i den lagen fortsätter indrivning efter att gäldenären begärt att indrivningen avbryts, bryter mot 5 eller 5 a § i den lagen om betalningskrav när en konsumentfordran drivs in, i strid med 6 § i den lagen kräver betalning av en fordran i domstol, bryter mot förbudet i 7 § 2 mom. i den lagen mot att använda tratta för att driva in en konsumentfordran, bryter mot 10 a, 10 b, 10 c eller 10 d § i den lagen om maximibelopp för indrivningskostnader i samband med konsumentfordringar eller mot 11 a § 2 mom. i den lagen om avräkningen av medel från de delar som fordran består av,

4) i de fall som avses i 2 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) kräver högre dröjsmålsränta än vad som föreskrivs i 4 § i den lagen,

5) bryter mot förbudet mot att blockera eller begränsa en kunds åtkomst till sitt onlinegränssnitt enligt artikel 3.1 eller 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG, mot förbudet enligt artikel 4.1 i den förordningen mot att tillämpa olika allmänna villkor för åtkomst till varor eller tjänster eller mot förbudet enligt artikel 5.1 i den förordningen mot att tillämpa olika villkor för betalningstransaktioner.

### 16 §

#### *Påföljdsavgift för brott mot bestämmelser om lämnande av information*

Påföljdsavgift **kan** påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter följande bestämmelser eller skyldigheter i fråga om konsumentskyddslagen:

1) informationsskyldigheten enligt 2 kap. 8 § vid saluföring av specificerade konsumtionsnyttigheter eller skyldigheten enligt 2 kap. 8 a § att ge information innan ett avtal ingås i fråga om annan försäljning än hem- och distansförsäljning,

2) skyldigheten enligt 6 kap. 9 § att ge information innan ett hemförsäljnings- eller distansförsäljningsavtal ingås på det sätt som närmare anges i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 3 mom. i den paragrafen eller skyldigheten enligt 6 kap. 10 § att ge konsumenten vissa andra uppgifter,

3) skyldigheten enligt 6 a kap. 5—10 § att ge förhandsinformation vid distansförsäljning av finansiella tjänster eller finansiella instrument,

4) skyldigheten enligt 7 kap. 8 § att lämna information i reklam för konsumentkrediter, skyldigheten enligt 7 kap. 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 mom. i den paragrafen när det gäller att lämna viss information innan ett kreditavtal ingås eller skyldigheten enligt 7 kap. 10 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen när det gäller att ge förhandsinformation vid telefonförsäljning,

5) skyldigheten enligt 7 a kap. 5 § att lämna information i reklam för bostadskrediter, skyldigheten enligt 7 a kap. 6 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 mom. i den paragrafen när det gäller att lämna information innan ett bostadskreditavtal ingås, skyldigheten enligt 7 a kap. 7 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen när det gäller att ge förhandsinformation vid telefonförsäljning,

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

6) skyldigheten enligt 10 kap. 4 § att lämna förhandsinformation på det sätt som avses i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen eller bestämmelserna i 10 kap. 5 § om marknadsföring av tidsdelat boende eller långfristiga semesterprodukter,

7) de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 kap. 15 § 1 och 2 punkten om uppgifter som ska lämnas vid utannonsering av en bostad, om skyldigheten att ha en broschyr till påseende eller bestämmelserna om de uppgifter som ska nämnas i broschyren.

Påföljdsavgift **kan** påföras också en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter

1) bestämmelserna i 10—15 § i betaltjänstlagen (290/2010) om tillhandahållande av information, bestämmelserna i 22 § i den lagen när det gäller förhandsinformation om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner eller 25 a § i den lagen när det gäller förhandsinformation om separata avtal som avser initiering av betalningsuppdrag,

2) bestämmelserna i 7 § i lagen om kombinerade resetjänster och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen när det gäller information som ska lämnas innan ett paketreseavtal ingås eller bestämmelserna i 36 § i den lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 mom. i den paragrafen när det gäller information som ska ges före tillkomsten av ett sammanlänkat researrangemang.

Om det är fråga om brott mot eller åsidosättande av de bestämmelser som nämns i 1 eller 2 mom. är en ytterligare förutsättning för påförande av påföljdsavgift att överträdelsen klart kan försämra konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat köpbeslut eller något annat beslut om en konsumtionsnyttighet eller klart kan göra det svårt för konsumenten att utöva sina rättigheter.

### 17 §

#### *Påförande av påföljdsavgift för andra personer än i 13—16 § avsedda näringsidkare*

Påföljdsavgift kan påföras också en person som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person, om personen uppsåtligt eller av oaktsamhet på ett betydande sätt har medverkat till en överträdelse som avses i 13—16 § och om det även i övrigt finns särskilda skäl till att påföra personen påföljdsavgift. När en persons medverkan till överträdelsen bedöms ska omfattningen av dennes uppgifter och befogenheter beaktas.

### 18 §

#### *Påföljdsavgiftens storlek*

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en samlad bedömning. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till

- 1) överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är,
- 2) den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns tillgänglig,
- 3) näringsidkarens åtgärder för att lindra eller avhjälpa skadan,
- 4) näringsidkarens eventuella tidigare överträdelser med avseende på konsumentskyddsbestämmelser.

Den påföljdsavgift som påförs en näringsidkare får utgöra högst 4 procent av näringsidkarens omsättning under året före det då överträdelsen upphörde. Om bokslutet ännu inte är klart när på-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

följdsavgiften påförs eller om affärsverksamheten nyligen inletts och något bokslut inte finns att tillgå, kan omsättningen uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

Den påföljdsavgift som påförs en i 17 § avsedd fysisk person får vara högst 4 procent av den inkomst enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 40 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

Med omsättning avses i ovan denna paragraf omsättning enligt 4 kap. 1 § i bokföringslagen (1336/1997) eller motsvarande omsättning. Om det är fråga om ett kreditinstitut eller ett värdepappersföretag, eller ett annat företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som någotdera av dessa, avses med omsättning dock intäkter enligt artikel 316 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012. Om det är fråga om ett försäkringsbolag, en försäkringsförening eller ett i 2 kap. 18 b § i försäkringsbolagslagen (521/2008) avsett specialföretag, avses med omsättning premieinkomsterna.

### 19 §

#### *Avstående från påföljdsavgift*

**Framställning** om påförande av påföljdsavgift ska inte göras och påföljdsavgift ska inte påföras

1) om överträdelsen är ringa, eller

2) påförande av påföljdsavgift måste anses uppenbart oskäligt.

**Framställning** om påföljdsavgift behöver inte göras och påföljdsavgift behöver inte påföras, om näringsidkaren har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

Inte heller behöver **framställning** om påföljdsavgift göras eller påföljdsavgift påföras, om vite har dömts ut eller en ansökan om utdömmande av vite är anhängig på grund av samma överträdelse.

### 20 §

#### *Förhållande till straffrättslig behandling*

Påföljdsavgift får inte påföras den som är misstänkt för samma överträdelse i en förundersökning, den i fråga om vilken det pågår åtalsprövning avseende samma överträdelse eller den som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma överträdelse. Påföljdsavgift får inte heller påföras den som har dömts för samma överträdelse i ett brottmål.

Om ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift för samma överträdelse är anhängigt eller har avgjorts, får åtal inte väckas eller dom i ett brottmål meddelas.

### 21 §

#### *Påförande av påföljdsavgift*

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på framställning av konsumentombudsmannen. Påföljdsavgift får inte påföras, om inte konsumentombudsmannen har gjort en framställning om påförande av påföljdsavgift till marknadsdomstolen inom fem år från det att överträdelsen up-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

phörde. I marknadsdomstolen ska ärendet handläggas med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om påförande av sådana påföljdsavgifter som omfattas av Finansinspektionens behörighet och om sökande av ändring i fråga om sådana avgifter finns i 5 §. En påföljdsavgift som omfattas av Finansinspektionens behörighet får inte påföras, om inte avgiften har påförts inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

De påföljdsavgifter som avses i 1 och 2 mom. ska betalas till staten. Ett beslut om påförande av påföljdsavgift får inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

### 22 §

#### *Sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut*

Ändring i ett beslut om påföljdsavgift som fattats av marknadsdomstolen får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I ärendet behövs det inte besvärstillstånd.

Marknadsdomstolens beslut får överklagas av den näringsidkare eller i denna lag avsedd annan person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift. Konsumentombudsmannen får överklaga ett sådant beslut av marknadsdomstolen genom vilket marknadsdomstolen helt eller delvis har avslagit konsumentombudsmannens framställning.

### 23 §

#### *Uppskov i behandlingen*

Domstolen kan skjuta upp behandlingen av ett ärende som gäller påföljdsavgift, om ett annat ärende som gäller samma verksamhet och som kan påverka avgörandet i det ärende som gäller påföljdsavgift är anhängigt i en annan rättegång.

### 24 §

#### *Verkställighet av påföljdsavgift*

Verkställigheten av påföljdsavgifter sköts av Rättsregistercentralen. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

### 25 §

#### *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

## Lag

### om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket

I enlighet med riksdagens beslut  
upphävs i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) 8 § och  
ändras 6 §, 10 § 2 mom., 11 § och 13 § 1 mom., av dem 11 § sådan den lyder i lag 245/2018,  
som följer:

#### 6 §

##### *Skyldighet att lämna uppgifter*

En näringsidkare är skyldig att lämna Konkurrens- och konsumentverket uppgifter om detalj-försäljningspriser på konsumtionsnyttigheter och konsumenttjänster för de undersökningar, ut-redningar och jämförelser som avses i 2 § 1 mom. Konkurrens- och konsumentverket får bestäm-ma att uppgifter ska lämnas även till regionförvaltningsverken.

Konkurrens- och konsumentverket kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Bes-tämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

Bestämmelser om konsumentombudsmannens rätt att få uppgifter för de tillsynsuppgifter som avses i 2 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

#### 10 §

##### *Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen*

Konsumentombudsmannen får meddela förbud i ärenden som inte är betydande med hänsyn till tillämpning av lag. Av konsumentombudsmannens beslut ska framgå den tidpunkt från och med vilken förbudet ska iakttas. Konsumentombudsmannens beslut får inte överklagas genom besvär. Den som förbudet gäller får genom ansökan föra beslutet till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I annat fall står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte mark-nadsdomstolen bestämmer något annat.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### 11 §

#### *Begäran om utlåtande*

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett i 10 § avsett förbud eller interimistiskt förbud eller för ett ärende till marknadsdomstolen ska konsumentombudsmannen begära utlåtande av Finansinspektionen, om ärendet gäller

1) Finansinspektionens tillsynsobjekt, förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, försäkringsdistributörer, tillhandahållare av virtuella valutor, utländska tillsynsobjekt eller deras filialer, utländska förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom eller utländska försäkringsdistributörer enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

2) marknadsföring av sådana finansiella instrument som avses i lagen om investeringstjänster (747/2012).

### 13 §

#### *Bistående av konsumenter*

Konsumentombudsmannen får bistå eller förordna en underlydande tjänsteman att bistå en konsument i skötseln av ett enskilt ärende, om detta är viktigt med tanke på tillämpningen av lagen och konsumenternas allmänna intresse eller om en näringsidkare inte iakttar konsumenttvistenämndens beslut eller ett avgörande eller en rekommendation till avgörande som har lagts fram av något annat sådant organ som har anmälts till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 20.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

\_\_\_\_\_

3.

## Lag

### om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten, 5 kap. 2 § 1 mom. 1—4 och 9 punkten, av dem 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 417/2019, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder delvis ändrad i lag 1495/2016 och 5 kap. 2 § 1 mom. 9 punkten sådan den lyder i lag ( / ), samt

fogas till 1 kap. 2 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 417/2019, en ny 5 punkt, till 1 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1495/2016, en ny 5 punkt och till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016, 1122/2018 och ( / ), en ny 10 punkt som följer:

1 kap.

#### Allmänna bestämmelser

2 §

#### *Konkurrens- och tillsynsärenden*

Marknadsdomstolen handlägger som konkurrens- och tillsynsärenden också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) besvär över Energimyndighetens beslut enligt lagen om förbudande av energiutvinning ur kol (416/2019),

5) konsumentombudsmannens framställningar om påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

6 §

#### *Marknadsrättsliga ärenden*

Som marknadsrättsliga ärenden handlägger marknadsdomstolen också följande ärenden som hör till dess behörighet:

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

- 4) ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt,  
5) ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

### 5 kap.

#### Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

##### 2 §

###### *Vem som har rätt att väcka ett ärende*

Ansökan enligt 1 § får göras av

- 1) konsumentombudsmannen och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i konsumentskyddslagen,
- 2) konsumentombudsmannen och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,
- 3) konsumentombudsmannen och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 2 mom. i den paragrafen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot samt en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,
- 4) konsumentombudsmannen och den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

9) en företagsanvändare eller företagsanvändare av webbplatser som det otillbörliga förfarandet riktar sig mot eller ett offentligt organ, en organisation eller en sammanslutning som avses i artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 2 § i lagen om förbudsförfarande i fråga om onlinebaserade förmedlingstjänster och sökmotorer,

10) i ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

## Lag

### om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 10 § 1 mom. 5 punkten, 40 a och 47 § och 71 § 1 mom. 17 punkten, sådana de lyder, 10 § 1 mom. 5 punkten och 40 a § i lag 446/2017, 47 § i lag 752/2012 samt 71 § 1 mom. 17 punkten i lag 402/2018, samt  
*fogas* till 71 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 752/2012, 611/2014, 651/2014, 1198/2014, 505/2015, 520/2016, 142/2016, 446/2017, 1071/2017, 402/2018 och 574/2019 en ny 18 punkt som följer:

#### 10 §

##### *Direktionens uppgifter*

Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden

5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt samt besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap., om administrativa påföljder enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och om de i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ) avsedda påföljdsavgifter som påförs av Finansinspektionen,

#### 40 a §

##### *Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser*

Bestämmelser om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för den som försummar eller överträder lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Bestämmelser om påförande av påföljdsavgift för brott mot vissa konsumentskyddsbestämmelser finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. Offentlig varning enligt 39 § ska inte meddelas, om tillsynsobjektet eller finansmarknadsaktören handlar i strid med de bestämmelser som avses i den lagen.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### 47 §

#### *Konsumentombudsmannens yttrande*

Innan Finansinspektionen vidtar åtgärder enligt 33 eller 33 a § eller enligt 4 kap. ska den be konsumentombudsmannen yttra sig, om den observerar att en finansmarknadsaktör som avses i 45 § handlar i strid med konsumentskyddslagen (38/1978). Finansinspektionen ska be konsumentombudsmannen yttra sig även innan en påföljdsavgift påförs med stöd av lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

### 71 §

#### *Rätt och skyldighet att lämna ut information*

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

17) Verket för finansiell stabilitet när sådan information som kommit fram vid tillsynen över efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är av betydelse för verkets fullgörande av de skyldigheter i anslutning till utbetalning av insättningsgarantiersättningar som anges i 5 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet,

18) konsumentombudsmannen för att denne ska kunna sköta sina tillsynsuppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

## 5.

## Lag

### om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut  
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 14 punkten, sådan den lyder i lag 659/2019, samt  
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 451/2016, 470/2017, 1052/2018, 301/2019 och 659/2019, en ny 15 punkt som följer:

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### 1 §

#### *Lagens tillämpningsområde*

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassagerarupp-gifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

15) av Finansinspektionen eller domstolen påförd påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

Denna lag träder i kraft den 20 .

## 6.

## Lag

### om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § 1 mom. 4 punkten i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) som följer:

### 8 §

#### *Befrielse från avgifter för myndigheter och vissa andra*

Befriade från att betala avgifter enligt denna lag är

4) konsumentombudsmannen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

## Lag

### om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i konsumentskyddslagen (38/1978) 6 kap. 19 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, samt  
*fogas* till 2 kap. en ny 19 a §, till 6 kap. en ny 13 a §, till 6 kap. 14 §, sådan den lyder i lag 1211/  
2013, ett nytt 4 mom., till 6 kap. 25 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 2 mom., till 6 kap.  
16 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 2 mom., till 6 a kap. en ny 19 §, till 7 kap. 50 §, så-  
dan den lyder i lag 746/2010, ett nytt 2 mom., till 7 a kap. 32 §, sådan den lyder i lag 851/2016, ett  
nytt 3 mom., till 9 kap. en ny 35 § och till 10 kap. 16 §, sådan den lyder i lag 227/2011, ett nytt 2  
mom. som följer:

2 kap.

#### Marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer

19 a §

##### *Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4—8, 8 a och 9—10 §, 10 a §  
1 mom., 12 § och 14 § 1 mom. och mot de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § finns i la-  
gen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

6 kap.

#### Hemförsäljning och distansförsäljning

13 a §

##### *Bevisbördan för fullgörande av skyldigheten att lämna uppgifter*

Bevisbördan för att näringsidkaren har fullgjort sina skyldigheter enligt 9—13 § ligger på nä-  
ringsidkaren.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

### 14 §

#### *Ångerrätt*

---

Bevisbördan för att avtalet har frånträtts på det sätt som förutsätts i denna paragraf ligger på konsumenten.

### 16 §

#### *Begränsning av ångerrätten*

---

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 7 punkten, har konsumenten ångerrätt enligt 14 § till den del näringsidkaren i samband med ett besök som avses i den punkten tillhandahåller andra tjänster än dem konsument uttryckligen begärt att få eller levererar andra varor än de reservdelar som är nödvändiga för att utföra reparations- eller underhållsåtgärderna.

### 19 §

#### *Ersättning för tjänster som utförts innan ett avtal frånträds*

Om andra tjänster än leverans av digitalt innehåll har börjat utföras innan ångerfristen har löpt ut, ska konsumenten om avtalet frånträds betala näringsidkaren en skälig ersättning för den prestation som för att fullgöra avtalet har utförts innan meddelandet om frånträde lämnades. Ersättningens belopp beräknas på basis av det totalpris som följer av avtalet. Om totalpriset är oskäligt, beräknas ersättningens belopp på basis av marknadsvärdet av den tjänst som tillhandahållits konsumenten.

Konsumenten är dock inte betalningsskyldig för en tjänst som utförts helt eller delvis under ångerfristen, om näringsidkaren har underlåtit att ge konsumenten den information som avses i 9 § 1 mom. 10 eller 12 punkten eller om näringsidkaren har börjat fullgöra avtalet under ångerfristen utan en i 15 § 1 mom. avsedd uttrycklig begäran från konsumenten.

### 25 §

#### *Påföljderna vid brott mot bestämmelserna i kapitlet*

---

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 9 §, mot 10—13 § och 14 § 1 och 2 mom. samt mot 17 § 2—4 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

## **Betänkande EkUB 13/2020 rd**

6 a kap.

### **Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument**

19 §

#### *Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 5—10 §, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. och 16 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

7 kap.

### **Konsumentkrediter**

50 §

#### *Påföljder*

---

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 8 och 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 9 § 2 mom., mot 10 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 §, mot 13 § 2 mom. 3 punkten, 13 a §, 14 §, 15 § 1 och 2 mom., 16 §, 16 a §, 17 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 17 § 3 mom. samt mot 17 a §, 17 b §, 19 §, 20 § 1 mom., 24 §, 39 § 1 mom. och 48 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

7 a kap.

### **Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom**

32 §

#### *Påföljder*

---

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 5 och 6 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 6 § 2 mom., mot 7 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 § samt mot 10 § 1 mom., 11, 14 och 15 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 3 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

9 kap.

### Köp av huselement samt byggnadsentreprenader

35 §

#### *Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 25 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

10 kap.

### Tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter

16 §

#### *Påföljderna vid brott mot vissa bestämmelser*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4 och 5 §, 9 § 1 mom. och 12 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

## Lag

### om ändring av 7 kap. i lagen om bostadsköp

I enlighet med riksdagens beslut  
ändras i lagen om bostadsköp (843/1994) mellanrubriken före 7 kap. 5 § och  
fogas till 7 kap. en ny 5 a § som följer:

**Betänkande EkUB 13/2020 rd**

7 kap.

**Särskilda stadganden**

*Straffbestämmelser och påföljdsavgift*

5 a §

*Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 2 kap. 19 § 1 mom. och 19 c § 1 mom. samt 4 kap. 3 a § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

Denna lag träder i kraft den 20 .

**9.**

**Lag**

**om ändring av lagen om indrivning av fordringar**

I enlighet med riksdagens beslut  
*fogas* till lagen om indrivning av fordringar (513/1999) en ny 17 a § som följer:

17 a §

*Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4 § 3 mom., 4 a—4 c §, 5, 5 a och 6 §, 7 § 2 mom., 10 a—10 d § samt 11 a § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

## Lag

### om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i betaltjänstlagen (290/2010) 85 b och 85 c §, sådana de lyder i lag 898/2017,  
*flyttas* den ändrade 85 b § till 9 kap. och  
*fogas* till lagen en ny 85 d § som följer:

9 kap.

#### Tillsyn

85 b §

#### *Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 10—15, 22 och 25 a § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

10 kap.

### Särskilda bestämmelser och ikraftträdande

85 c §

#### *Autentisering*

Tjänsteleverantören ska använda stark kundautentisering, om betalaren

- 1) använder sitt betalkonto via ett datanät,
- 2) initierar en elektronisk betalningstransaktion,
- 3) genomför en åtgärd på distans som kan innebära en risk för missbruk.

Om betalaren initierar en elektronisk betalningstransaktion via ett medel för distanskommunikation, ska tjänsteleverantören använda stark kundautentisering som kopplas till betalningstransaktionens belopp och betalningsmottagaren på det sätt som avses i artikel 97.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *betaltjänstdirektivet* .

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

Tjänsteleverantören ska genom tillräckliga säkerhetsåtgärder sörja för att konfidentialiteten och integriteten för de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifter som används vid stark kundautentisering skyddas.

Den starka kundautentisering som avses i 1 och 2 mom. samt de säkerhetsåtgärder som avses i 3 mom. ska uppfylla de närmare krav som anges i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

Avvikelse kan göras från skyldigheten i denna paragraf om att använda stark kundautentisering samt att skydda konfidentialitet och integritet i fråga om de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifterna, om det föreskrivs så i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

85 d §

### *Kommunikationsstandarder*

Tjänsteleverantören ska i kontakter med andra tjänsteleverantörer, betalare och betalningsmottagare iaktta gemensamma och säkra öppna kommunikationsstandarder i fråga om autentisering, identifiering, underrättelser, lämnande av information och genomförande av säkerhetsåtgärder. Krav som gäller kommunikationsstandarder ingår i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

## **Lag**

### **om ändring av räntelagen**

I enlighet med riksdagens beslut  
fogas till räntelagen (633/1982) en ny 12 b § som följer:

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

12 b §

### *Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påförande av påföljdsavgift när det i vissa fall som avses i 2 § 2 mom. yrkas högre dröjsmålsränta än vad som föreskrivs i 4 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

Denna lag träder i kraft den 20 .

**12.**

## **Lag**

### **om ändring av 43 § i lagen om kombinerade resetjänster**

I enlighet med riksdagens beslut  
*fogas* till 43 § i lagen om kombinerade resetjänster (901/2017) ett nytt 4 mom. som följer:

43 §

### *Övriga påföljder*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 7 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 §, mot 10 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 § 3 mom., mot 16 och 27 § samt mot 36 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 36 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

## Lag

### om ändring av 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen om tillhandahållande av tjänster (1166/2009) 19 §, sådan den lyder i lag 319/2019, som följer:

19 §

#### *Tillsyn*

Konsumentombudsmannen övervakar att 7—10 § i denna lag följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Konsumentombudsmannen övervakar att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Bestämmelser om skötseln av tillsynsuppgiften, rätten att bestämma påföljder och förandet av ärenden till marknadsdomstolen finns i konsumentskyddslagen (38/1978) och i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012). Bestämmelser om rätten att påföra påföljdsavgifter för brott mot artikel 3.1 och 3.2 samt artikel 4.1 och artikel 5.1 i den förordning som nämns i 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

## Lag

### om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut  
*fogas* till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) en ny 335 a § som följer:

335 a §

*Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller elektronisk direktmarknadsföring*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 200 och 201 § samt 203 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ( / ).

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

## Lag

### om ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut  
*fogas* till lagen om transportservice (320/2017) en ny 255 a § som följer:

255 a §

*Påföljdsavgift*

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot artikel 4.3, artikel 5.1 a och b, artikel 5.2 samt artiklarna 6 och 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förord-

## Betänkande EkUB 13/2020 rd

ning (EEG) nr 295/91, mot artiklarna 17 och 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer, mot artiklarna 17—19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004, mot artikel 23.1 i lufttrafikförordningen samt mot artikel 19.2 i EU:s förordning om busspassagerares rättigheter finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

## 16.

### Lag

#### om ändring av 7 b § i lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 7 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 890/2017, som följer:

#### 7 b §

##### *Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av kontoinformationstjänster*

Trots bestämmelserna i 6 § får kontoinformationstjänster tillhandahållas utan auktorisation. Den som har för avsikt att tillhandahålla kontoinformationstjänster ska göra en anmälan om detta till Finansinspektionen. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas 4, 11, 19 a, 19 b och 26 b §. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas även 11—15 §, 22 § 1 mom., 25 a §, 53 § 1 mom., 54 § 1 mom. samt 82 a, 82 b, 85 c och 85 d § i betaltjänstlagen. Leverantörer av kontoinformationstjänster omfattas dessutom av sådana förordningar av finansministeriet som utfärdas med stöd av 11 § 1 mom. i denna lag. På dem som tillhandahåller kontoinformationstjänster enbart till stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpas dessutom 22 § 2 mom..

Denna lag träder i kraft den 20 .

## **Betänkande EkUB 13/2020 rd**

Helsingfors 11.6.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juhana Vartiainen saml  
vice ordförande Arto Pirttilahti cent  
medlem Atte Harjanne gröna  
medlem Mari Holopainen gröna  
medlem Hannu Hoskonen cent  
medlem Eeva Kalli cent  
medlem Pia Kauma saml  
medlem Riitta Mäkinen sd  
medlem Minna Reijonen saf  
medlem Joakim Strand sv  
medlem Veikko Vallin saf  
medlem Tuula Väättäinen sd  
medlem Johannes Yrttiaho vänst  
ersättare Hanna Holopainen gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.